

Spildevandsplan 2014 - 2018 for Viborg Kommune

Behandling af indsigelser og høringssvar

Forslag til Spildevandsplan 2014-2018 for Viborg Kommune har været i offentlig høring fra den 31. januar 2014 til den 31. marts 2014

Høringssvar

I offentlighedsperioden er der kommet 26 høringssvar fra følgende:

Nr.	Afsender	Dato for modtagelse
(1)	Jegstrupvej 11, 8800 Viborg	19.02.2014
(2)	Slesvigsgade 35, 8800 Viborg	27.02.2014
(3)	Kærvej 22, 8832 Skals	02.03.2014
(4)	Asmildvej 13, 8800 Viborg	12.03.2014
(5)	Kildebakkevej 13, 8850 Bjerringbro	16.03.2014
(6)	Fredensgade 36, 8800 Viborg	20.03.2014
(7)	Gert Thomsen	23.03.2014
(8)	Taarupgaard Alle 8, 8831 Løgstrup	23.03.2014
(9)	Hovedgaden 19, 8830 Tjele	25.03.2014
(10)	Fælledvej 12, 8830 Tjele	27.03.2014
(11)	Vestre Skole Kvarterets Grundejerforening	27.03.2014
(12)	Løvskal Landevej 16, 8850 Bjerringbro	27.03.2014
(13)	Smedegårdsvej 14, 8800 Viborg	27.03.2014
(14)	Mariagerfjord Kommune	27.03.2014
(15)	Valmuevej 3, 8840 Rødkærsbro	28.03.2014
(16)	Slesvigsgade 29, 8800 Viborg	28.03.2014
(17)	Slesvigsgade 19, 8800 Viborg	29.03.2014
(18)	Løvskal Landevej 19, 8850 Bjerringbro	29.03.2014
(19)	Stadionvej 39, 8830 Tjele	30.03.2014
(20)	Valmuevej 4, 8840 Rødkærsbro	30.03.2014
(21)	Skolevangen 15, 8830 Tjele	30.03.2014
(22)	Vejrumbro og Omegns Borgerforening	30.03.2014
(23)	Skolevangen 24, 8830 Tjele	31.03.2014
(24)	Initiativgruppen Houlkær	31.03.2014
(25)	Løvskal Landevej 35, 8850 Bjerringbro	31.03.2014
(26)	Danmarks Naturfredningsforening	31.03.2014

Notatets opbygning

Høringssvarene er behandlet efter dato for modtagelse.

Hver indsigelse/bemærkning behandles efter følgende skabelon:

- Resumé af indsigelsen
- Administrative bemærkninger vedr. høringssvar
- Konklusion på høringssvar

Såfremt der i et høringssvar rejses et spørgsmål, som er besvaret tidligere, henvises til dette svar.

Alle spørgsmål om konkrete og faktuelle forhold vedrørende en ejendom er besvaret særskilt.

Ved den politiske behandling af sagen, vil notatet med høringssvar blive offentliggjort på www.viborg.dk.

Når spildevandsplanen er vedtaget, sendes et brev til alle der har indsendt høringssvar. I brevet vil der være link Byrådets beslutning om vedtagelse af spildevandsplanen samt dette notat med høringssvar, administrative bemærkninger og konklusion.

Høringssvar	Resumé	Administrative bemærkninger	Konklusion
Nr. 1	Der rejses i høringssvaret følgende spørgsmål: Hvorfor skal området omlægges fra fælleskloak til separatkloak? (#1) Hvad er begrundelse for, at omlægningen skal ske i 2014? (#2) Har Byrådet overvejet en længere tidshorisont for omlægning på privat grund, så de enkelte grundejer har mulighed for at forholde sig til den udgift, de pålægges? (#3)	Kloakken i Slesvigsgade er udvalgt på grund af behov for øget kapacitet i kloaksystemet for at overholde servicemålet (se spildevandsplanens afsnit 7.2), mens der i Fredensgade er behov for kloakrenovering. Ved behov for anlægsarbejde i fælleskloakerede områder overvejes omlægning til separatkloak altid. Når regnvand og spildevand ledes i hver sine ledninger mindskes: • risikoen for oversvømmelse med opspædet spildevand • overløb af opspædet spildevand til recipienten • mængden af regnvand, der skal behandles på renseanlæg. Borgere i Fredensgade er i 2011 er blevet stillet i udsigt, at kloakrenoveringen opprioriteres og udføres i 2014. Forvaltningen er opmærksom på, at det for nogle grundejere kan være forbundet med en betydelig udgift at omlægge kloaksystemet på egen grund fra fælleskloak til separatkloak. I spildevandsplanens afsnit 13.3 er det typiske forløb fra planforslag, til at omlægningen af kloakken skal være gennemført på egen grund beskrevet. I de tilfælde hvor et kloakprojekt igangsættes umiddelbart efter, at spildevandsplanen er vedtaget, kan den samlede tidshorisont for omlægning af kloakken i et område være ned til 9 måneder (projektphase samt varsel og meddelelse af påbud). Forvaltningen finder, at grundejer der er omfattet af projekt for omlægning fra fælleskloak til separatkloak, skal sikres en minimumsperiode fra vedtaget spildevandsplan til kloakken på egen grund skal være separeret. Indenfor hele denne periode skal Energi Viborg Vand A/S dog kunne gennemføre et kloakprojekt og etablere nye skelbrønde, såfremt dette er kloakteknisk muligt.	Omlægningen er i overensstemmelse med spildevandsplanens målsætning om central håndtering spildevand og decentral håndtering af tag- og overfladevand i forbindelse kloakrenovering eller centralisering af renseanlægsstruktur. Se bemærkning. Forvaltningen vil indstille til Byrådet, at der indføres en administrationspraksis, således at grundejere er sikret en frist på minimum 24 måneder fra vedtaget spildevandsplan, til omlægning af fælleskloak til separatkloak på privat grund skal være gennemført.

	Har Byrådet overvejet, om der kunne opnås besparelse for den enkelte grundejer, hvis den samme entreprenør som omlægger den offentlige kloak omlægger kloakken inde på privat grund? (#4). Derudover efterspørges konkrete kloaktegninger for de berørte ejendomme (#5).	Det er sandsynligt, at der vil kunne opnås besparelser for den enkelte grundejer, hvis omlægning af kloak på enkelte private grunde udbydes som en del af en større samlet opgave. I henhold til gældende lovgivning, har grundejer det fulde ansvar for drift og vedligehold af kloakledninger på privat grund¹. Afgrænsningen mellem offentlig og privat kloak er yderligere beskrevet i spildevandsplanens afsnit 13.1 samt i vejledningen: <i>Administrativ håndtering af vand- og kloakstikledninger, DANVA vejledning nr. 83</i> Da det fulde ansvar for drift og vedligehold af kloakanlægget på privat grund påhviler grundejer, har hverken Kommunen eller spildevandsforsyningen mulighed for at bruge ressourcer på at udbyde eller koordinere en sådan opgave. Jævnfør ovenstående er det grundejers ansvar, at drive og vedligehold kloakledninger på egen grund, herunder at registre ledningers beliggenhed osv. Viborg Kommune stiller imidlertid alle de oplysninger om kloakledninger på private grunde, som kommunen er i besiddelse af, til rådighed via kommunens byggesagsarkiv. Eventuelle tegninger og andet materiale kan hentes via www.viborg.dk.	Hverken Kommunen eller spildevandsforsyningen har mulighed for at varetage en sådan opgave. Flere grundejere har mulighed for at gå sammen om sådan en opgave, hvis det for den enkelte grundejer findes hensigtsmæssigt. Kloaktegninger og lignende materiale, som kommunen er i besiddelse af, stilles til rådighed via kommunens hjemmeside.
Nr. 2	I høringsvaret rejses følgende spørgsmål: Hvornår afholdes borgermøde for berørte grundejere i forbindelse med opstart af et kloakprojekt? (#6)	Når detailprojekteringen er lavet, og der er afholdt licitation over entreprenørarbejdet afholdes informationsmøde om det konkrete projekt og anlægsarbejde. Invitation sendes direkte til grundejerne.	Borgermøde afholdes når detailprojektering og entreprenør er valgt.

¹ Betalingslovens § 5, stk. 1, LBK nr. 633 af 7. juni 2010

	Hvis alt tag- og overfladevand på grunden opsamles/nedsives, kan man så slippe for at aflede til regnvandskloakken? (#7) Hvis alt tag- og overfladevand opsamles/nedsives, kan så få nedslag i tilslutningsbidraget? (#8)	I forbindelse med omlægning fra fælleskloak til separatkloak, er det vigtigt, at der fremadrettet ikke tilføres tag- og overfladevand til spildevandssystemet. Efter omlægning af kloakken fastholder grundejer sin ret til at aflede tag- og overfladevand til kloak (regnvandskloak). Tag- og overfladevand kan dog helt eller delvist opsamles/nedsives på egen grund, såfremt grundejer ønsker dette. Nedsivning af tag- og overfladevand via faskine kræver dog tilladelse. Ansøgningsmateriale kan hentes på www.viborg.dk. Opsamling/nedsivning på egen grund må ikke give anledning til gener for omkringboende eller være årsag til overfladisk afstrømning. I særlige tilfælde kan der ske en hel eller delvis tilbagebetaling af tilslutningsbidrag med hensyn til tag- og overfladevand, men det kan kun komme på tale i de tilfælde, hvor spildevandsforsyningen kan undgå at foretage investeringer i bassinudbygning, større ledningsdimensioner eller lignende. I de områder, der i spildevandsplanen er udlagt til omlægning fra fælleskloak til separatkloak, vil dette kun være tilfældet, såfremt samtlige ejendomme i området nedsiver tag- og overfladevand på egen grund, hvilket ikke er vurderet realistisk. Da der ikke kan opnås tilbagebetaling af tilslutningsbidrag, er der i planforslaget ikke udlagt områder, hvor det er muligt at udtræde af kloakopland med hensyn til tag- og overfladevand. Eventuel udtræden af kloakopland kan være til ugunst for grundejer, da retten til senere at aflede tag- og overfladevand til kloak skal generhverves, og der skal i den forbindelse betales nyt tilslutningsbidrag.	Ja – det er op til grundejer om tag- og overfladevand afledes via regnvandskloak eller opsamles/nedsives helt eller delvist på egne grund. Da tilslutningsbidrag ikke kan tilbagebetales helt eller delvist, er der i spildevandsplanen ikke udlagt områder, hvor det er muligt at udtræde af kloakopland med hensyn til tag- og overfladevand.
Nr. 3	Det ønskes, at planlagt spildevandsledning mellem Bjerregrav og Skals flyttes 25 meter mod syd ved ejendommen Kærvej 22. (#9)	Ledningernes placering afhænger af konkrete forhold som terræn, beplantning, bygninger, beskyttelseslinjer m.v. Den endelige placering fastlægges i et detailprojekt, og forelægges de berørte grundejere. 50 m zonen er en bufferzone, der er anvendt til orientering af muligt berørte lodsejere, og omfatter plads til arbejdsareal, oplægning af materialer og opgravet jord samt forventet deklaraionsbælte.	Placering afklares i forbindelse med detailprojekteringen og/eller eksproprieringen.

Nr. 4	Følgende bemærkes: Det er uheldigt, at de enkelte grundejere skal afholde udgift til omlægning af kloak på egen grund. (#10) Da udgiften til omlægning af kloak på egen grund ikke er ens for alle, er der tale om forskelsbehandling, hvilket også vil gøre sig gældende, når den enkelte grundejer skal sælge sin bolig. (#11) Det er ikke en social retfærdig indstilling, at grundejere der ikke har haft oversvømmelser skal pålægges en udgift, fordi andre grundejere har haft oversvømmelse. (#12). Det henstilles, at kommunen i første omgang betaler for omlægning af kloakken og efterfølgende regulere udgiften over ejendomsskatten, da kloakken er udskiftet i 2013. (#13)	Jævnfør ovenstående svar på indsigelse #4, er kloaksystemet på egen grund udelukkende grundejers ansvar, hvorfor udgiften til omlægning kun kan afholdes af grundejer. Forvaltningen er opmærksom på, at tidshorisonten for enkelte områder, der planlægges omlagt fra fælleskloak til separatkloak, er relativ kort. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Da drift, vedligehold og udgifter til kloak på egen grund udelukkende er grundejers ansvar jf. ovenstående, finder forvaltningen ikke, at spildevandsplanen kan være årsag til forskelsbehandling. Kommunen har ikke mulighed for at påvirke vedligehold af ledninger eller øvrige forhold, der påvirker udgiften til omlægning (belægnings, bede osv.) på privat grund. Kravet til adskillelse af husspildevand fra tag- og overfladevand i medfør af spildevandsplanen er ens for alle grundejere i et område, der er planlagt ændret fra fælleskloak til separatkloak. Omlægning fra fælleskloak til separatkloak er ikke udelukkende begrundet med eventuelle oversvømmelser, men i flere kriterier som beskrevet i spildevandsplanens afsnit 7.4 og 7.5. Det kan dertil tilføjes, at det overordnede mål for spildevandshåndteringen i Viborg Kommune er, at husspildevand skal håndteres central mens tag- og overfladevand så vidt muligt håndteres decentralt (afsnit 4.3). Det følger heraf, at fælleskloakerede områder omlægges til separatkloak jf. afsnit 7.4.1 Som beskrevet i ovenstående og særligt under indsigelse #4 er kloaksystemet på privat grund udelukkende grundejers ansvar. Hverken Kommunen eller spildevandsforsyningen har derfor mulighed for at betale for omlægningen og efterfølgende regulere udgiften over ejendomsskatten.	Jf. #3 og #4. Forvaltningen finder ikke, at der er tale om forskelsbehandling. Der er ikke tale om, at enkelte grundejere udelukkende skal betale for omlægning af kloak pga. oversvømmelser. Kommunen har ikke mulighed for at betale for omlægning af kloak på privat grund.
---------------------	--	---	--

	Det fremgår ikke af forslag til spildevandsplan eller tilhørende materiale, hvor stor en udgift den enkelte grundejer kan forvente til omlægning af kloak på egen grund. (#14) Kunne det være en mulighed, at alle lodsejere skulle bidrage til et sådant projekt (omlægning fra fælleskloak til separatkloak), og ikke kun de enkelte boligejere, som bliver ramt. (#15)	Udgiften for den enkelte grundejer er afhængig af en lang række forhold, herunder indretningen af det eksisterende kloaksystem, belægninger, afstande internt på grunden osv. Derudover er det muligt helt eller delvist at nedsive tag- og overfladevand som beskrevet under indsigelse #7. Da forvaltningen ikke har kendskab til ovenstående forhold på de berørte grunde, er det ikke muligt at beregne/vurdere udgiften til omlægning af kloak. Jævnfør svar på indsigelse #4, er kloaksystemet på egen grund udelukkende grundejers ansvar, hvorfor udgiften til omlægning kun kan afholdes af grundejer. Der er således ikke mulighed for at pålægge udgiften alle grundejer i et område eller i hele kommunen.	Udgiften til omlægning er afhængig af en række forhold, og det er derfor ikke muligt, at finde frem til en retvisende udgift for de enkelte grundejere. Oplysninger herom må grundejer derfor selv indhente. Der er ikke mulighed for, at udgiften til omlægning af kloak på privat grund pålægges andre end grundejer.
Nr. 5	Følgende bemærkes: Tidsfrist for omlægning fra fælleskloak til separatkloak er uacceptabel kort. (#16) Tindbæk Renseanlæg bør laves om til et opsamlingsbassin, hvor spildevand kan opsamles inden det pumpes til renseanlæg. (#17) Er det muligt at få tilskud (refusion), hvis tag- og overfladevand afledes til faskiner i stedet for til kloak? (#18) Hvad er de økonomiske og miljømæssige overvejelser bag de valgte løsninger? (#19).	Se under indsigelse #3. Kloaksystemet i Løvskal har i forvejen behov for renovering på grund af ledningernes tilstand og tilledning af drænvand. Ved behov for anlægsarbejde i fælleskloakerede områder overvejes separatkloakering altid. I dette tilfælde skal spildevandet på sigt renses på renseanlægget i Bruunhåb. Ved at separatkloakere Løvskal kan tag- og overfladevandet renses lokalt i en rensedam inden udledning i Nørreå. Se under indsigelse #8. I overvejelserne for forslaget om separatkloakering af Løvskal er der lagt vægt på mål for spildevandsrensning og følgende forhold: behov for kloakrenovering • behov for reduktion af overløb i Løvskal til Nørreå. • spildevand (inkl. regnvand) pumpes for øjeblikket til Tindbæk renseanlæg, som skal nedlægges. Herefter skal spildevandet pumpes til Hammershøj og på længere sigt til	Se #3 Se bemærkning. Se #8 Økonomiske og miljømæssige overvejelser fremgår af bemærkning.

		Ørum, Vejrumbro og Bruunshåb. • regnvandet kan håndteres lokalt, og dermed kan den samlede vandmængde, der skal pumpes reduceres.	
Nr. 6	De bemærkes indledningsvist, at formålet med høringssvaret ikke er at forhindre forbedring af kloakken i Slesvigsgade og Fredensgade, men udelukkende at rejse spørgsmål om måden, hvorpå forbedringen skal udføres. Der rejses på den baggrund følgende: Juridiske problemer ved at tvinge borgere til at omlægge kloak kan undgås ved frivillighed. (#20) Store udgifter for grundejere til omlægning af kloak på privat grund. (#21) Proportionalitetsprincip ved tvangsomlægning da kun enkelte boliger har haft problemer med kloakering. (#22) For kort varsel ved tvangsomlægning. (#23)	Spildevandsplanen 2014 – 2018 udarbejdes og vedtages i henhold til miljøbeskyttelseslovens og spildevandsbekendtgørelsens bestemmelser. Eventuel opfølgning på sager om omlægning af kloak på privat grund vil blive behandlet i henhold til gældende lovgivning. Derudover er den fremgangsmåde som benyttes i Viborg Kommune med hensyn til planlægning og omlægning af fælleskloak til separatkloak, almindelige praksis i en lang række af landets kommuner. Såfremt de juridiske problemer, som der henvises til i høringssvar nr. 6, på et tidspunkt medfører ændret lovgivning eller praksis på området, vil Viborg Kommune selvfølgelig administrere efter dette. Forvaltningen er opmærksom på, at tidshorizonten for enkelte områder, der planlægges omlagt fra fælleskloak til separatkloak, er relativ kort. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Se svar på indsigelse #12 Se ovenstående #21 samt svar på indsigelse #3	Forvaltningen vurderer ikke at der juridiske problemer ved at planlægge områder omlagt fra fælleskloak til separatkloak, da vedtagelse af spildevandsplanen og efterfølgende opfølgning sker i overensstemmelse med gældende lovgivning. Se #3 Se #12 Se #3

	Frivillighed til omlægning af kloak på privat grund er gratis for kommunen. (#24) Hvilke sanktionsmuligheder påtænker Viborg Kommune at benytte overfor boligejere, der ikke er i stand til at betale for omlægning af kloak (#25). Bliver høringssvar taget alvorligt når kloakprojektet planlægges sendt i udbud inden spildevandsplanen er vedtaget? (#26)	Når et fælleskloakeret område omlægges til separatkloak indrettes det nye kloaksystemet således, at henholdsvis husspildevand og regnvand afledes i hvert sit ledningssystem. Fra det tidspunkt, hvor det nye kloaksystem er færdig, til fristen for omlægning af kloak på privat grund udløber, etablerer spildevandsforsyningen midlertidige løsninger, således at spildevandet kan afledes i denne periode. Der er dog tale om midlertidige løsninger, der skal afsluttes, således at spildevand fremadrettet kan afledes forsvarligt med hensyn til driftssikkerhed, miljø og økonomi. Hvis omlægning fra fælleskloak til separatkloak på privat grund baseres på frivillighed, kan der gå mange år inden midlertidige løsninger kan afsluttes, med deraf følgende økonomiske samt drift- og miljømæssige konsekvenser. Forvaltningen er dog indstillet på at imødekomme hensynet til øget fleksibilitet for den enkelte grundejer, hvorfor grundejere ønskes sikret en minimumsperiode fra vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen ønsker så vidt muligt at undgå administrativ håndhævelse, hvilket blandt andet er årsagen til, at grundejere ønskes sikret en minimumsperiode fra vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning på privat grund jf. svar på indsigelse #3. Energi Viborg Vand A/S afsætter derudover tid til informationsmøder samt tid til individuel rådgivning af hver enkelt grundejer, således at den enkelte grundejer har mulighed for at vælge den mest optimale løsning for omlægning af kloakken. Eventuel og uundgåelig håndhævelse overfor enkelte grundejere vil blive udført i henhold til gældende lovgivning i overensstemmelse med reglerne i miljøbeskyttelsesloven. Alle høringssvar behandles og fremlægges i forbindelse med den videre politiske behandling af spildevandsplanen. Energi Viborg Vand A/S vælger i nogle tilfælde, at forberede et kloakprojekt inden dette er endeligt optaget i spildevandsplanen. Dette gøres dels for at opnå et øget vidensniveau og detaillend-	Da det af drifts- og miljømæssige samt økonomiske årsager er vigtigt, at der efter en omlægning ikke afledes tag- og overfladevand til spildevandssystemet, kan omlægning af kloak på privat grund ikke baseres på frivillighed. Håndhævelse ønskes så vidt muligt undgået. Såfremt håndhævelse ikke kan undgås, vil det ske efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven. Ja – alle høringssvar tages alvorligt, og indgår i den politiske behandling af spildevandsplanen.
--	--	---	--

		skab til projektet, og dels fordi tidshorisonten for både vedtagelse af spildevandsplan og for detailprojekteringen af et spildevandsprojekt er relativt lange. Uanset ovenstående igangsætter Energi Viborg Vand altid dette arbejde, velvidende at en spildevandsplan først er gældende, når den er endeligt vedtaget, og at der kan ske ændringer fra planforslag til endelig vedtaget spildevandsplan.	
	Forslag til omlægning af kloak i Slesvigsgade og Fredensgade opfylder kun det minimale servicemål. (#27)	De fastsatte servicemål for kloaksystemer i Viborg Kommune opfylder de anbefalede funktionskrav for danske afløbssystemer. Ved separatkloakering af området øges serviceniveauet i forhold til eksisterende forhold, da de nye ledninger skal leve op til servicemålet om oversvømmelse med regnvand på terræn kun må ske én gang hvert 5. år. For ny fælleskloak gælder, at der må ske oversvømmelse med opspædet spildevand på terræn én gang hvert 10. år.	Serviceniveauet øges i forhold til eksisterende situation.
	Forslag til omlægning af kloak i Slesviggade og Fredensgade løser ikke problemet med kælderoversvømmelser, som var målet. (#28)	Omlægningen øger kloaksystemets kapacitet, og nedsætter risikoen for oversvømmelser i henhold til ovennævnte serviceniveau.	Se bemærkning.
	Rækkefølgen af planlagte tiltag er forkert, da der bør tages først fat på problemerne nærmest renseanlægget. (#29)	Såfremt det var målet at bevare eksisterende kloakeringsprincip, kunne tiltag være nødvendige nærmest renseanlægget. Men da separatkloakering anses for at være en mere fremtidssikret løsning, end at udvide fælleskloakken, og da der i dette område er mulighed for tilslutning til nedstrøms regnvandssystem, er det denne løsning, der er foreslået.	Se bemærkning.
	Der mangler en overordnet plan for omlægning af fælleskloakerede områder til separatkloak som helhed. (#30)	Omlægning af fælleskloak til separatkloak følger det overordnede mål for spildevandshåndteringen i Viborg Kommune om central håndtering af spildevand og decentral håndtering af tag- og overfladevand. Forvaltningen er derfor enig i, at der bør være en overordnet plan for omlægningen af fælleskloakerede områder til separatkloak. En sådan overordnet planlægning vil ligeledes tjene som orientering	Forvaltningen vil indstille til Byrådet, at Forvaltningen i samarbejde med Energi Viborg Vand A/S udarbejder en overordnet plan for omlægning af fælleskloakerede områder til separatkloak, som vedtages via et tillæg til spildevandsplanen.

	af berørte grundejere, således at de har længere tid til at forberede sig på en omlægning på privat grund. De eksisterende ledninger, der trænger til renovering, planlægges renoveret med strømpeforing. De strømpeforede ledninger får ikke mindre kapacitet, da strømpeforingen kun formindsker rørdimensionen med ca. 4%, og da ledningen bliver mere glat, hvilket kompenserer for dimensionsformindskelsen. Men ledningen skal fremover ikke aflede regnvand fra det separatkloakerede område, hvorfor belastningen bliver betydelig mindre. Regnvandet fra området skal afledes i en ny og større regnvandsledning. Såfremt der er ledningstrækninger med forkert fald, kan dette stykke udskiftes. Entreprenøren, der udfører strømpeforing foretager en opmåling af det eksisterende rør og påpeger nødvendige tiltag, for at strømpeforingen kan gennemføres. I forbindelse med omlægning fra fælleskloak til separatkloak ændres der ikke ved grundejers ret til at aflede tag- og overfladevand via kloak. Grundejer kan vælge at nedsive tag- og overfladevand helt eller delvist, hvis dette kan lade sig gøre i forhold til jordbundsforholdene og er fordelagtigt for grundejer. Se desuden svar på indsigelse #7 og #8. Vi har ikke oplevet generelt behov for øget spuling ved omlægning til separatkloak. Det omtalte eksempel fra Aalborg Kommune kan indeholde mange forklaringer, f.eks. ny praksis efter sammenlægning af kommuner. Frivillig omlægning kan ikke anvendes som alternativ til spuling. Forsyningsselskabet kan i tilfælde af behov for spuling tilkoble en enkelt vejbrønd eller et tagnedløb, men det må nødvendigvis være på de rigtige steder.	Se bemærkning. Kapacitet mindskes ikke ved "strømpeforing". Enkelte ledningsstrækninger kan udskiftes i tilfælde af "forkert" fald. Hel eller delvis nedsivning af tag- og overfladevand kan være en fordelagtig løsning for nogle grundejere, men ikke nødvendigvis for alle. Omlægning medfører generelt ikke øget behov for spuling. Frivillig omlægning er ikke et alternativ til spuling.
Den nuværende kloak i Slesvigsgade og Fredensgade er udtjent, men udskiftes ikke. (#31) De gamle rør får endnu mindre kapacitet med den foreslåede løsning (strømpeforing). (#32) Strømpeforing løser ikke problemer med forkert fald i kloakken i Slesvigsgade og Fredensgade. (#33) Jordbundforhold kan begrænse mulighederne for nedsivning, hvorfor dette ikke billig universalløsning for berørte grundejere. (#34) Forslag til omlægning af kloakken forstærker problemer og forårsager nye omkostninger for kommunen til spuling af kloakledninger. (#35) Frivillig omlægning kan mindske behov for spuling af kloakledninger. (#36)		

	Der er i Slesvigsgade og Fredensgade problemer med dybtliggende afløb. (#37) Mangel på viden hos EVV om tidligere projekter i planlægningen. (#38) Er der taget højde for, at der i Slesvigsgade og Fredensgade er en række ubrugte brønde og rør? (#39) Manglende retfærdighed og fuldstændighed i planen i forhold til omlægningen da regnvand fra Jegstrupvej og Kirkebækvej fortsat skal løbe via kloakkerne i Slesvigsgade og Fredensgade. (#40) Forurennet tagvand udledes til naturen eller giver store ekstra udgifter for borgerne til udskiftning af tag og tagrender. (#41)	Dybden af de nye regnvandsledninger er i skitseforslaget forudsat til ca. 2 m under terræn eller mere. Nærmere oplysninger må afvente detailprojekteringen. Som i andre separeringsprojekter kan der forventes dispensation til afløb fra f.eks. mindre arealer i kælderskakt jf. spildevandsplanens afsnit 13.3.1. Vi beklager naturligvis, at de medarbejdere der deltog i informationsmødet, ikke havde kendskab til anlægsarbejdet for 25 år siden. Men det ændrer ikke på, at kloakken i Slesvigsgade er udvalgt på grund af behov for øget kapacitet i kloaksystemet for at overholde servicemålet, og ikke pga. alder som er medvirkende årsag i Fredensgade. I forbindelse med anlægsarbejde nedlægges og afproppes brønde og ledninger, vi har kendskab til på hovedkloakken, og som ikke længere har et formål. Vi kan kun opfordre til, at grundejere gør det samme på egen grund, når man får kendskab til dem. Spildevandssystemet er indrettet som et sammenhængende system, hvor spildevand fra et område afledes videre til andre områder. Et område kan derfor ikke ses som et isoleret system. I et område er det nødvendigt at modtage spildevand fra andre områder, ligesom det er nødvendigt aflede spildevandet videre i systemet til andre områder. Såfremt tag- og overfladevand afledes via regnvandskloakken stilles i dag krav om, at udledning til vandløb, sø eller fjord sker via rensedamme for nye udløb. Rensedammen tilbageholder og omsætter forurenende stoffer i regnvandet inden udledning. I henhold til gældende lovgivning stilles der i øvrigt ikke krav om udskiftning af tage eller tagrender, i de oplande hvor tag- og overfladevand afledes til vandløb, sø eller fjord. Grundejer kan vælge at nedsive tag- og overfladevand helt eller delvist. Nedsivning via faskine kræver tilladelse jævnfør svar på indsigelse #7. Tilladelse til nedsivning af tag- og overfladevand meddeles i hen-	Nærmere oplysninger om eventuelle dybtliggende afløb afventer detailprojekteringen. Se bemærkning. Ubrugte brønde og ledninger afproppes i forbindelse med anlægsarbejde. Da spildevandssystemet er et sammenhængende system, kan der ikke være tale om manglende retfærdighed i forhold til et enkelt område. I forbindelse med omlægning fra fælleskloak til separatkloak stilles ikke krav om udskiftning af særlige tage eller tagrender, hvorfor dette ikke medfører en stor ekstraudgift for grundejer.
--	---	--	--

	Problemet med kælderoversvømmelser i Slesvigsgade og Fredensgade er overdrevet. (#42) Udrulning og krav om færdiggørelse af kloak på egen grund bør udsættes. (#43) Er omlægningen af kloakken i Slesvigsgade og Fredensgade et led i en privatiseringsplan for gaderne? (#44) På baggrund af ovenstående foreslås følgende løsningsmodeller: (#45) 1) Fastholdelse af den nuværende kloakeringsform med en toltrenoveret kloak 2) Separatkloakering baseret på en frivillig tilslutningsordning.	hold til spildevandsbekendtgørelses regler. Der stilles i den forbindelse ikke krav om udskiftning af særlige tage eller tagrender. De fremlagte oplysninger om kælderoversvømmelser er opsamling på svar fra grundejerne i 2008. Energi Viborg Vand har kendskab til, at én grundejer har forvekslet indtrængende vand gennem kældervæg med kælderoversvømmelse. Forvaltningen er opmærksom på, at tidshorizonten for enkelte områder der planlægges omlagt fra fælleskloak til separatkloak er relativt kort. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Vedtagelse af spildevandsplanen er uafhængig af Kommunens administration af vejområdet. På baggrund af ovenstående svar på indsigelserne #20 til #44 er det forvaltningens vurdering, at de foreslåede løsningsmodeller ikke bør vedtages. Forvaltningen finder derimod, at grundejere der er omfattet af projekt for omlægning fra fælleskloak til separatkloak, skal sikres en minimumsperiode fra vedtaget spildevandsplan til kloakken på egen grund skal være separeret jf. svar på indsigelse #3.	Oplysninger om kælderoversvømmelser er baseret på svar fra grundejere. Se #3 Nej – omlægningen af kloakken i et område, er ikke et led i en privatiseringsplan for vejene i området. Forvaltningen finder ikke, at de foreslåede løsningsmodeller bør vedtages. Hensynet til grundejers mulighed for planlægning af omlægning af kloak på egen grund søges sikret gennem minimums tidsfrist fra vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning jf. #3.
Nr. 7	Det bemærkes, at det er meget forkert at påføre borgere en pludselig udgift på mange tusinde kroner. (#46)	Forvaltningen er opmærksom på dette jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3.	Se #3.

Nr. 8	Følgende bemærkes: Planlagt spildevandsledning mellem Knudby/Borup bør følge Virksundvej, således at et større antal boliger har mulighed for at koble på ledningen. (#47) Det er vigtigt, at den nuværende pumpestation ved Tårupgård ikke benyttes til at pumpe spildevand fra Knudby/Borup, da det vil medføre mere støj og en større pumpestation. (#48) Hvis det ikke er muligt at etablere spildevandsledningen langs Virksundvej, foreslås at den nuværende pumpestation på Tårupgård sløjfes, og at der etableres en ny pumpestation i ejendommens vestlige skel. (#49)	Traceet for den planlagte ledning er foreslået under hensyn til det eksisterende kloaksystem og de eksisterende rodzoneanlæg i Borup og Knudby. Anlægsteknisk og driftsteknisk vil en linjeføring langs Virksundvej betyde en dyrere løsning. Den viste linjeføring langs fjorden ønskes fastholdt. Den nye ledning fra Borup og Knudby tilsluttes den eksisterende tinglyste trykledning på området øst for Tårupgård. Den eksisterende pumpestation ved Tårupgård er forberedt for at kunne pumpe spildevand både fra Tårupgård samt fra Knudby og Borup. Det forventes dog ikke at blive aktuelt, idet den nye pumpestation i Knudby udlægges og dimensioneres efter at kunne pumpe spildevandet fra Knudby og Borup direkte til Fiskbæk Renseanlæg. Der forventes derfor ikke nogen ændringer af pumpestationen ved Tårupgård. Oplandsmæssigt har spildevandsafledningen fra Tårupgård ændret sig, idet der ikke p.t. er studerende/elever på Tårupgård. Bygningerne står der fortsat, og Energi Viborg Vand skal derfor opretholde en afledningsmulighed. Pumpestationen ved Tårupgård er totalrenoveret og ombygget omkring år 2007, hvor bl.a. overbygningen blev fjernet og el-installationen blev flyttet iht. aftale med ejer af Tårupgård. Der er således ikke forestående planer om at flytte eller ændre pumpestationen.	Den viste linjeføring langs fjorden ønskes fastholdt. Der forventes ikke nogen ændringer af pumpestationen ved Tårupgård. Der er ikke forestående planer om at flytte eller ændre pumpestationen.
Nr. 9	Følgende bemærkes: Den udgift den enkelte grundejer påføres, er ikke rimelig i forhold til den enkeltes belastning af spildevandssystemet og grundvandet. (#50)	Det overordnede mål for spildevandshåndteringen i Viborg Kommune er, at husspildevand skal håndteres central mens tag- og overfladevand så vidt muligt håndteres decentralt (afsnit 4.3). Det følger heraf, at fælleskloakerede områder omlægges til separat-kloak jf. afsnit 7.4.1	Se #3 og #30

	Omlægning på egen grund er uforholdsmæssig dyr, hvorfor Viborg Kommune må betale en større del af udgifterne. (#51)	Forvaltningen er opmærksom på, at det kan være forbundet med en betydelig udgift at omlægge kloak på egen grund fra fælleskloak til separatkloak jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. For at forberede grundejere i fælleskloakkede områder på kommende separatkloakering foreslås samtidig, at der skal gennemføres en overordnet planlægning for omlægning af fælleskloakerede områder i Viborg Kommune jf. svar på indsigelse #30. Kloaksystemet på egen grund er udelukkende grundejers ansvar, hvorfor udgiften til omlægning kun kan afholdes af grundejer. Kommunen har derfor ikke mulighed for at betale en større del af udgifterne jf. svar på indsigelse #4.	Se #4
Nr. 10	Følgende bemærkes: Er uforstående over, at grundejer skal betale for omlægning af kloak på egen grund, når der betales vandafledningsbidrag. (#52)	Jævnfør svar på indsigelse #4, er kloaksystemet på egen grund udelukkende grundejers ansvar, hvorfor udgiften til omlægning kun kan afholdes af grundejer. Der er således ikke mulighed for at udgiften kan betales via vandafledningsbidraget.	Udgiften til omlægning af kloak på privat grund kan ikke betales via vandafledningsbidraget. Se desuden #4.
Nr. 11	Støtter høringssvar nr. 6. Bemærker derudover, at det helt store problem er manglende vedligeholdelse/udskiftning af kloakrør der er 85 – 100 år gamle (#53).	I forbindelse med kloakreoveringen omlægges fra fælleskloak til separatkloak jf. svar på indsigelse #1.	Se #1
Nr. 12	Følgende spørgsmål og bemærkninger: Har man indflydelse på hvor på grunden en ny skelbrønd placeres i forbindelse med omlægning fra fælleskloak til separatkloak? (#54)	Som udgangspunkt vil skelbrønden til regnvand blive placeret umiddelbart ved siden af den eksisterende tilslutning (skelbrønd eller stik til ejendommen) ca. 1 m inde på grunden. Såfremt det ved en konkret ejendom er mere praktisk og tilmed muligt i f.eks. modsatte ende af grunden, kan dette aftales med EVV, inden entreprenøren starter arbejdet.	Se bemærkning.

	Er det kun det regnvand, der i dag afledes til kloak, der skal kobles på et nyt regnvandssystem? (#55) Ejendommen ligger lavt i forhold til omkringliggende ejendomme, hvilket har givet anledning til oversvømmelser. Det er vigtigt, at der tages hensyn til dette i forbindelse med etablering af nyt kloaksystem. (#56) Frist for omlægning af kloak på egen grund er for kort. (#57)	Ja – se desuden svar på indsigelse #7. Det nye kloaksystem skal som udgangspunkt give samme afledningsmuligheder for tag- og overfladevand som i dag og naturligvis gerne bedre. Godt, at I gør opmærksom på de særlige forhold, I allerede har kendskab til ved jeres ejendom, så de kan indgå i detailprojekteringen. Se svar på indsigelse #3.	Se #7 Det nye kloaksystem skal som udgangspunkt give samme afledningsmuligheder for tag- og overfladevand som i dag. Se #3
Nr. 13	Følgende bemærkes: Det eksisterende regnvandssystem er koblet sammen med det eksisterende spildevandssystem under huset, hvorfor mulighed for dispensation for afkobling af en del af regnvandet efterspørges. (#58) Bor på privat fællesvej - medføre omlægningen af kloakken i vejen forøgede udgifter til veje og fortove. (#59)	Der gives som udgangspunkt kun dispensation til, at vand fra kælderskakker forsat kan afledes til spildevandskloakken, hvis kælderskakten er helt eller delvist overdækket, og hvis der er opkant rundt om skakten. Se spildevandsplanens afsnit 13.3.1. Yderligere dispensation vurderes på baggrund af konkret ansøgning. Ved anlægsarbejde retablerer Energi Viborg Vand berørte veje og fortove til minimum samme stand som inden anlægsarbejdet. Som udgangspunkt retablerer EVV vejens asfalt i den fulde bredde, hvis mere end 2/3 af vejens bredde opgraves ved anlægsarbejdet. Såfremt vejens ejere ønsker at udskifte rendestensbrønde eller fortovsfliser, aftales dette inden anlægsarbejdet. Udgiften afholdes af vejejer.	Dispensation kan meddeles på baggrund af konkret ansøgning. Berørte veje og fortove retableres til minimum samme stand som inden anlægsarbejdet.
Nr. 14	Følgende bemærkes: Fosforudledning fra planlagt kloakopland i Klejtrup (E11) bør vurderes i forhold til Klejtrup Sø og indsats i udkast til vandplaner samt Natura 2000 områ-	Forvaltningen har gennemført undersøgelse af mulighederne for at nedsive tag- og overfladevand i opland E11. På baggrund af undersøgelsen er oplandet ændret til planlagt spildevandskloakeret, hvorfor oplandet ikke vil belaste Klejtrup Sø med udledning af	Udledningen fosfor til Klejtrup Sø forventes reduceret med spildevandsplanens planlagte tiltag.

	de nr. 30. (#60) Det anbefales, at Viborg Kommune tænker på grundvandsbeskyttelse såfremt der udbringes spildevandsslam i Mariagerfjord Kommune. (#61)	tag- og overfladevand. Der planlægges etableret to rensedamme i knytning til udløbene E21001U og E61001U til Klejtrup Sø. Rensedammene dimensioneres i overensstemmelse med spildevandsplanens bilag 7, og forventes således, at reducere den samlede belastning af Klejtrup Sø med næringsstoffer, herunder fosfor. Den forøgede fosforudledning i planforslagets udløbsskemaer skyldes en fejl i beregningen af udløbsdata, som er rettet. Det er Energi Viborg Vand, der har ansvaret for spildevandsforsyningen i Viborg Kommune, herunder bortskaffelse og genanvendelse af spildevandsslam fra forsyningens renseanlæg. Spildevandsslam fra renseanlæggene bortskaffes eller genanvendes som beskrevet i spildevandsplanens afsnit 11. Alt spildevandsslam der udbringes på landbrugsjord, genanvendes i overensstemmelse med slambekendtgørelsens² regler. Såfremt Energi Viborg Vand i forbindelse med anmeldelse om udbringning af spildevandsslam i Mariagerfjord Kommune modtager en konkret henvendelse om det uhensigtsmæssige i dette, tages den pågældende udbringning op til overvejelse.	Problemer med grundvandsbeskyttelse i forbindelse med udbringning af spildevandsslam vurderes på baggrund af konkret henvendelse.
Nr. 15	Det bemærkes, at omlægningen af kloak fra fælleskloak til separatkloak vil medføre meget store udgifter for grundejere. (#62) Det nuværende regnvandssystem er koblet sammen med systemet til hus-spildevand under huset – kloakrør til regnvand skal afblændes, hvilket kan medføre en rotterede. (#63)	Forvaltningen er opmærksom på, at det kan være forbundet med en betydelig udgift at omlægge kloak på egen grund fra fælleskloak til separatkloak jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Jævnfør svar på indsigelse #4, er kloaksystemet på egen grund udelukkende grundejers ansvar. Der er derfor også grundejers ansvar, at der ikke opstår rottereder i gamle kloakrør på grunden.	Se #3 Det er grundejers ansvar, at der ikke opstår rottereder eller på anden måde skabes tilhold for rotter på privat grund.

² Bekendtgørelse om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål, BEK nr. 1650 af 13. december 2006

Nr. 16	Det bemærkes, at kloakrør omkring kælder netop er udskiftet, hvorfor der ikke er behov for omlægning af kloak. (#64)	I forbindelse med omlægning fra fælleskloak til separatkloak er det afgørende, at der ikke fremadrettet afledes regnvand til spildevandskloakken jf. svar på indsigelse #7. Derudover er omlægning fra fælleskloak til separatkloak ikke udelukkende begrundet med eventuelle oversvømmelser, men i flere kriterier som beskrevet i spildevandsplanens afsnit 7.4 og 7.5.	Omlægning fra fælleskloak til separatkloak i planlagte områder skal gennemføres på de enkelte grunde, uanset at der ikke har været problemer med kælderoversvømmelser.
Nr. 17	Følgende bemærkes: For at undgå store mængder regnvand på renseanlæggene, bør der i første omgang fokuseres på omlægning af større arealer som parkeringspladser m.m. og ikke ældre vilakvarterer. (#65) Omlægning af kloakken i Slesvigsgade og Fredensgade begrundes med at kloaknettet er 95 år gammelt, og at to kældre i den nordlige ende har haft problemer med oversvømmelse. Kloakken blev imidlertid udskiftet i den nordligste del af Slesvigsgade i 1987, og da kælderoversvømmelser er konstateret i dette område, må de skyldes problemer med afledning på grundene. (#66) Der er ikke noget, der taler for at udvælge Slesvigsgade som et specielt område for omlægning af kloak. (#67) Der rejses derudover kritik af følgende: Det er rystende, at planlægningen bygger på forkerte oplysninger med hensyn til kloakkens tilstand og alder samt kælderoversvømmelser. (#68)	En af fordelene ved valget af separatkloakering er at nedbringe mængden af regnvand, der ledes på renseanlæg. Området er udpeget til separatkloakering, som beskrevet under #1 pga. af manglende opfyldelse af servicemålet og behov for kloakrenovering. Kloaksystemets alder er medvirkende årsag til behovet for kloakrenovering i Fredensgade, ikke i Slesvigsgade. Se #38. Se svar på indsigelse #12 Se svar til #38 og #66.	Se #1. Se bemærkning. Se #12. Se #38 og #66.

	Det må forventes, at der laves en samlet plan for omlægning af fælleskloak til separatkloak. (#69) Når den enkelte grundejer skal af med et større beløb til omlægning af kloak på egen grund, må det forlanges at det er led i en gennemarbejdet og gennemsigtig plan. (#70) Skyldes fejlbehæftet planforslag samt kort tidshorisont ift. at projektet i Slesvigsgade og Fredensgade sendes i licitation før høringsfristens udløb udefrakommende pres? (#71)	Se svar på indsigelse #30. Forvaltningen er opmærksom på, at det kan være forbundet med en betydelig udgift at omlægge kloak på egen grund fra fælleskloak til separatkloak jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Frist for omlægning indstilles sikret med en minimumstidshorisont jævnfør svar på indsigelse #3. Udover lovmæssige krav samt krav i forslag til vandplaner er de projekter, der indgår i spildevandsplanen ikke baseret på udefrakommende pres.	Se "30. Jævnfør svar på øvrige indsigelser finder kommunen, at der er fremlagt en gennemarbejdet og gennemsigtig plan. Projekter i spildevandsplanen er ikke planlagt på grund af udefrakommende pres.
Nr. 18	Der bemærkes følgende: Ejendom ligger på grund med faldende terræn og fuld kælder, og det forventes at afledningsforholdene ikke forringes i forbindelse med omlægning af kloak (#72) Betaler spildevandsforsyningen for ny skelbrønd på grunden, således at eneste udgift for grundejer er ledninger til spildevandsbrønd og ledninger til tag- og overfladebrønd? (#73) Hvorfor planlægges Løvskal omlagt fra fælleskloak til separatkloak, når det er usandsynligt, at der vil forekomme oversvømmelser i byen? (#74)	Jævnfør servicemålene for kloaksystemet skal grundejere som minimum kunne aflede spildevand fra egen grund i stueplan. Ved kloakrenovering tages udgangspunkt i, at de nye ledninger skal give samme afledningsmuligheder som de eksisterende ledninger. Ja – spildevandsforsyningen etablerer i forbindelse med anlægsarbejdet stik og skelbrønde, således at ejendommen har to skelbrønde indenfor skel til hhv. spildevand og tag- og overfladevand. Skelbrøndene overdrages til grundejer, og grundejer skal sørge for separering af eget kloaksystem. Løvskal er foreslået separatkloakeret på grund af flere forhold: • de eksisterende ledninger har behov for renovering • forslag til vandplaner har udpeget behov for reduktion af overløb i Løvskal til Nørreå • spildevand (inkl. regnvand) pumpes for øjeblikket til Tindbæk renseanlæg, som skal nedlægges. Herefter skal spildevandet pumpes til Hammershøj og på længere sigt til	Nye ledninger skal give samme afledningsmuligheder som de eksisterende ledninger. Forsyningen betaler for anlæg ny skelbrønd. Løvskal planlægges omlagt af flere årsager jf. bemærkning.

		Ørum, Vejrumbro og Bruunshåb. • regnvandet kan håndteres lokalt, hvis der separatkloakeres og etableres en rensedam.	
Nr. 19	Der rejses følgende bekymringer: Har Hammershøj Renseanlæg tilstrækkelig kapacitet, når Tindbæk Renseanlæg lukker, således at der ikke opstår yderligere lugtgener? (#75) Lys blinker i nærliggende boliger, når renselanlægget starter – bliver det endnu værre når renselanlægget skal køre mere. (#76)	Hammershøj Renseanlæg har en godkendt kapacitet på 2500 PE, og er i dag belastet med ca. 1800 PE. I oplandet til Tindbæk Renseanlæg er belastningen ca. 450 PE. Energi Viborg Vand har ikke kendskab til problemer med lugtgener efter slambedene blev nedlagt. Hvis der er problemer med strømforsyningen, bør grundejer kontakte elforsyningen. Renseanlægget bliver forsynet direkte fra transformer.	Anlægget har tilstrækkelig kapacitet. Se bemærkning.
Nr. 20	Det bemærkes, at omlægning vil løbe op i en mindre formue, da tag- og overfladevand kobles sammen med husspildevand under garagen. (#77)	Forvaltningen er opmærksom på, at det kan være forbundet med en betydelig udgift at omlægge kloak på egen grund fra fælleskloak til separatkloak jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen foreslår derfor, at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Se desuden svar på indsigelse #58 vedr. dispensation.	Se #3 og #58.
Nr. 21	Det bemærkes, at det ikke er rimeligt at pålægge grundejer udgift til omlægning af kloak, da der er betalt tilslutningsbidrag for ejendommen. (#78) Det foreslås, at det i spildevandsplanen tilføjes at tag- og overfladevand kan nedsives via faskiner eller regnbæde (LAR). (#79)	Forvaltningen er opmærksom på, at det kan være forbundet med en betydelig udgift at omlægge kloak på egen grund fra fælleskloak til separatkloak jf. svar på indsigelse #3. Forvaltningen foreslår derfor at der fastsættes en minimums tidsfrist fra endelig vedtaget spildevandsplan til frist for omlægning af kloak på egen grund jf. svar på indsigelse #3. Denne oplysning er medtaget i spildevandsplanens afsnit 13.2.2.	Se #3 Se bemærkning.
Nr. 22	Der udtrykkes forundring, skepsis og utryghed ved, at husejere skal afholde udgift til separering af kloak på egen grund. (#80)	Kloaksystemet på egen grund udelukkende grundejers ansvar, hvorfor udgiften til omlægning kun kan afholdes af grundejer. Kommunen har derfor ikke mulighed for at betale en større del af udgifterne jf. svar på indsigelse #4.	Se #4.

	Kan det være op til den enkelte selv at bestemme, hvornår kloakken skal være separeret på egen grund. (#81) Der opfordres til, at der afholdes informationsmøde i god tid inden arbejdet med separering af kloakken begyndes. (#82)	Se svar på indsigelse #24. Energi Viborg Vand afholder informationsmøde med deltagelse af Viborg Kommune, når detailprojekteringen er lavet, og der er afholdt licitation over entreprenørarbejdet. Invitation til mødet sendes direkte til grundejerne.	Se #24. Borgermøde afholdes når detailprojektering og entreprenør er valgt.
Nr. 23	Det bemærkes, at det ikke er rimeligt, at grundejere pålægges udgifter på grund af spildevandsplanen, da det bør være Staten og dermed hele samfundet, der bidrager til vores fælles vandmiljø. (#83)	Kloaksystemet på egen grund er udelukkende grundejers ansvar, hvorfor udgiften til omlægning kun kan afholdes af grundejer. Kommunen eller Staten har derfor ikke mulighed for at betale for udgifterne jævnfør svar på indsigelse #4.	Se #4.
Nr. 24	Initiativgruppen Houlkær arbejder for at etablere faciliteter som bålhytte og shelters i Granada ved Nørresø. Det foreslås: at Granada søen udbygges til en rensedam for at mindske udledningen af fosfor til Nørresø og gøre området mere attraktivt i forhold til nye faciliteter. (#84) at Energi Viborg Spildevand køber jord til spildevandsanlægget (rensedammen), og at indtægten herfra bevilges som bidrag til initiativgruppen Houlkærs opbygning af faciliteter i området. (#85)	I spildevandsplanen er der planlagt en række rensedamme, som skal reducere udledningen af næringsstoffer til vandløb, søer og fjorde. Udbygningen af Granada-søen til rensedam er imidlertid ikke et af de planlagte tiltag i den kommende planperiode. Omdannelse af området ved Granada til et mere attraktivt område er ikke en del af spildevandsplanlægningen. Viborg Kommune er som grundejer dog interesseret i, at indgå i en dialog med initiativgruppen om den fremtidige brug af området. Ved bassiner og rensedamme til tag- og overfladevand køber Energi Viborg Vand normalt arealet samt sikrer adgang via fast kørevej. Det er op til Byrådet at beslutte, hvad pengene fra salg af arealer anvendes til.	Omlægning af eksisterende regnvandsbassiner og etablering af nye rensedamme vurderes løbende i forbindelse med spildevandsplanlægning. Se bemærkning.

Nr. 25	Følgende bemærkes: Ejendom er beliggende på en grund med meget faldende terræn. Såfremt placering af ny spildevandsledning ændres i forhold til nuværende ledning kan det medføre udgifter til pumpe spildevand op til ny ledning. (#86) Der ønskes indflydelse på, hvornår gravearbejde skal foregå. (#87) Det er problematisk, at der ikke forligger flere detaljerede planer som husejere kan få kendskab til inden høringsfristens udløb. (#88)	Ved kloakrenovering tages udgangspunkt i, at de nye ledninger skal give samme afledningsmuligheder som de eksisterende ledninger. Godt, at I er opmærksomme på risikoen for sammenfald. Når detailprojektet er klar, vil der blive holdt informationsmøde om anlægsarbejdet, og konkrete forhold som jeres konfirmation kan normalt aftales ind i tidsplanen med entreprenøren. Spildevandsplanen er juridiske grundlag for at gennemføre planlagte projekter og tiltag på spildevandsområdet, og beskriver overordnet de spildevandsanlæg, som planlægges forbedret, udvidet eller nedlagt i planperioden. Inden de konkrete projekter, som er vedtaget i spildevandsplanen, i gang sættes, gennemføres en mere detaljeret planlægning. Berørte borgere vil i den forbindelse blive orienteret.	Nye ledninger skal give samme afledningsmuligheder som de eksisterende ledninger Se bemærkning. Der udarbejdes detaljeret planlægning af konkrete projekter, inden projektet igangsættes og berørte grundejere orienteres.
Nr. 26	Det bemærkes, at miljøvurderingen vurderes mangelfuld begrundet i følgende: - vurderinger af alternativer til den foreslåede hovedstruktur mangler helt. - vurdering af ressourceforbrug mangler for så vidt angår grundvand, energiforbrug og fossile brændsler og spild af ressourcer som fosfor. - vurdering af udledning til overfladevandområder er kun betragtet for nul-alternativet og for den foreslåede løsning.	Forvaltningen har vurderet, at Spildevandsplan 2014 – 2018 er omfattet af miljøvurderingslovens³ krav om miljøvurdering, hvorfor der er udarbejdet miljøvurderingsrapport jf. spildevandsplanens bilag 8. Kriterier og afgrænsning af miljøvurderingsrapportens indhold fremgår af rapportens afsnit 1 og 2, og er begrænset til den del af planlægningen, der danner rammerne for fremtidige anlægstilladelser jf. miljøvurderingslovens §3. Det skal hertil tilføjes, at hovedparten af spildevandsplanen er baseret på allerede vedtaget planlægning fra tidligere spildevandsplaner og tillæg. Forvaltningen har vurderet, at miljøvurderingsrapporten fastlægger, beskriver og evaluerer de sandsynlige og væsentlige indvirkninger på miljøet under hensyntagen til følgende:	Forvaltningen finder, at miljøvurderingen lever op til kravene i miljøvurderingsloven.

³ Lov om miljøvurdering af planer og programmer, LBK nr. 939 af 3. juli 2013.

	- grundlaget for planen i form af overvågning er mangelfuldt. (#89)	• de fastlagte kriterier og afgrænsning af rapportens indhold • at spildevandsplanen kun fastlægger de overordnende rammer for fremtidige anlægstilladelser Forvaltningen finder på den baggrund, at miljøvurderingsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i miljøvurderingsloven. Både Forvaltningen og spildevandsforsyningen er enige i DN's betragtninger om at ressourceforbrug, udledning til vandløb, søer og fjorde samt overvågning er vigtige parametre i forbindelse med planlægning og drift af spildevandsområdet. Ud fra en samlet miljømæssig og økonomisk vurdering indgår disse parametre derfor i forbindelse med både planlægning og drift af spildevandsområdet.	
--	---	---	--